

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αριστεία & Καινοτομία στην Εκπαίδευση 2012-2013

Έντυπο Ανάπτυξης Περιεχομένου Καινοτόμου Δράσης

1 – Γράψτε μία περίληψη της καινοτόμου δράσης (έως 1 σελίδα).

Η καινοτόμος δράση με τίτλο «Αφιερωμένο στους φίλους» που δρομολογήθηκε το Δεκέμβριο του 2013, έγινε στα πλαίσια του μαθήματος Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, στην 3^η ενότητα που είναι αφιερωμένη στο θέμα της φιλίας. Το περιεχόμενο της δράσης αφορά στη διδακτική μεθοδολογία και είχε ως στόχο να κινητοποιήσει όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες να εκφραστούν πάνω στο θέμα αυτό που τους απασχολεί καθημερινά. Να εκφράσουν τις επιθυμίες για τους φίλους τους, τις ανησυχίες, τις σκέψεις τους γενικά. Επιπλέον, έδωσε την ευκαιρία να εκφραστούν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους και να επιλέξει κάθε μαθητής/τρια τον τρόπο που του/της ταιριάζει. Τα πλούσιο υλικό που συγκεντρώθηκε έγινε παρουσίαση και εμπλουτίστηκε και από άλλες μορφές έκφρασης των σκέψεων και την συναισθημάτων, τέτοιες που οι έφηβοι ξέρουν να δημιουργούν, για να εκφραστούν και να δώσουν τα μηνύματά τους

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2 – Περιγράψτε το πώς προέκυψε η καινοτόμος δράση (1 έως 2 σελίδες).

Η τάξη που διδάσκω, όπως πιστεύω και οι περισσότερες τάξεις στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, χαρακτηρίζονται από ανομοιογένεια. Η ανομοιογένεια είναι μια φυσική κατάσταση που χαρακτηρίζει κάθε κοινωνία και κάθε ομάδα, άνθρωποι με διαφορετικά ενδιαφέροντα, επιθυμίες, κλίσεις, ικανότητες κ.α. Σ' αυτήν τη φυσική ανομοιογένεια στο σύγχρονο σχολείο έρχεται να προστεθεί η κοινωνική και η εθνική(μεγάλο ποσοστό αλλοδαπών μαθητών/τριών, παιδιά χαμηλών κοινωνικών τάξεων που πρωταρχικός σκοπός στην οικογένεια τους είναι η επιβίωση, ενώ η μάθηση έρχεται σε δεύτερη θέση). Στις τάξεις που υλοποιήθηκε η καινοτόμος δράση περίπου το ένα τρίτο των μαθητών/τριών είναι αλλοδαποί, άρα υπάρχουν σημαντικά γλωσσικά προβλήματα, με αποτέλεσμα ένα μεγάλο ποσοστό να έχει χαμηλές επιδόσεις στον ακαδημαϊκό τρόπο διατύπωσης των σκέψεων τους(δηλαδή στην παραδοσιακή παραγωγή λόγου). Επίσης, αρκετοί μαθητές και μαθήτριες εξαιτίας των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν αναπτύσσουν μια απαθή και αδιάφορη στάση απέναντι στο σχολείο και τη μάθηση.

Προκύπτουν, λοιπόν, για τον εκπαιδευτικό πολλά ερωτήματα και προκλήσεις στις οποίες καλείται ν' αναζητήσει λύσεις. Πώς θα ενεργοποιήσει όλους του μαθητές; Πώς θα αξιοποιήσει τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα και το πολιτιστικό κεφάλαιο του κάθε μαθητή/τριας; Πώς θα τους παρακινήσει να εκφραστούν, να μην είναι παθητικοί δέκτες αλλά ενεργοί δημιουργοί μάθησης; Πώς θα ενισχύσει την αυτοπεποίθηση κάθε μαθητή/τριας; Πώς θα δημιουργήσει ένα ευέλικτο πλαίσιο που θα επιτρέπει στο κάθε παιδί να εκφραστεί με το δικό του τρόπο και να δημιουργήσει το δικό του δρόμο μάθησης; Πώς θα δημιουργήσει μέσα σε αυτήν την ανομοιομορφία ένα κοινό πλαίσιο ενδιαφερόντων, απόψεων, προβληματισμών, έτσι ώστε να αναδειχτούν αυτά που τους ενώνουν; Πώς θα κάνει τη μάθηση δημιουργική και ενδιαφέρουσα;

Με κίνητρο τα παραπάνω ερωτήματα αποφασίστηκε η διαφοροποίηση και ως προς τη διαδικασία και ως προς το περιεχόμενο. Προκειμένου, σύμφωνα με τον κοινωνικό κοντρουκτιβισμό και τη διερευνητική μάθηση, να αξιοποιηθεί η εμπειρία των μαθητών και να οικοδομηθεί η γνώση σε συνάρτηση με τις αλληλεπιδράσεις του

περιβάλλοντος (συμμαθητές και εκπαιδευτικά υλικά) δόθηκαν πολλές επιλογές και μπορούσε ο κάθε μαθητής να επιλέξει, να διερευνήσει, να παρουσιάσει και ν' ανταλλάξει ιδέες με τους συμμαθητές/τριες του. Επίσης, η βιωματική μάθηση θα διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο, έτσι ώστε κάθε μαθητής/τρια να έχει τη δυνατότητα να πετύχει κάτι σε αυτά που θα τους προτείνονταν, με αποτέλεσμα να είναι όλοι ενεργοί κατά τη διαδικασία της μάθησης. Η διαθεματικότητα, βάζοντας δηλαδή στο κέντρο το θέμα «φιλία» και όχι το συγκεκριμένο μάθημα (Νεοελληνική Γλώσσα), θα μας έδινε τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε ολιστικά τη μάθηση, και η πολυτροπικότητα στην προσέγγιση του θέματος θα έδινε σε κάθε μαθητή/τρια τη δυνατότητα να εκφραστεί.

3 – Περιγράψτε αναλυτικά την καινοτόμο δράση και τη διαδικασία εφαρμογής στο σχολικό πρόγραμμα ή στη σχολική κοινότητα (5 έως 12 σελίδες).

Αφόρμηση για την καινοτόμο δράση ήταν ένα κείμενο του σχολικού βιβλίου(σελ.47), στο οποίο πέντε φίλοι-έφηβοι συζητούν για τη φιλία. Οι θεματικοί άξονες που προκύπτουν από το κείμενο και πάνω στους οποίους κινήθηκε στη συνέχεια η συζήτηση είναι:

- Τι ρόλο παίζει ο φίλος στη ζωή του εφήβου;
- Πώς νιώθεις δίπλα σ' ένα καλό φίλο;
- Τι ζητάς από το φίλο σου;
- Τι φοβάσαι στη φιλία;
- Πώς νιώθει κάποιος που δεν έχει φίλους ή που προδόθηκε από το φίλο του;
- Τι κάνω, για να διατηρήσω τη φιλία μου;

Το θέμα φάνηκε να ενδιαφέρει όλους τους μαθητές/τριες, γι' αυτό και ο διάλογος και η κατάθεση απόψεων και εμπειριών διατηρήθηκε ακμαίος σε ολόκληρη τη διδακτική ώρα. Ο κάθε μαθητής παίρνοντας το λόγο, αναφερόταν σε ένα από τα παραπάνω θέματα είτε με μία λέξη (καταιγισμός ιδεών) είτε με πιο αναπτυγμένο λόγο(τεκμηριωμένο). Στον πίνακα γράφτηκαν οι άξονες και εκεί σημειώνονταν οι θέσεις, απόψεις, βιώματα των μαθητών/τριών, ώστε να αποτελούν «ερέθισμα» για περαιτέρω προβληματισμό και πρόκληση για την ανάδειξη των προσωπικών εμπειριών και βιωμάτων. Όλοι οι μαθητές/τριες φάνηκε πως είχαν βιώσει μια πιστή και αληθινή φιλία αλλά ταυτόχρονα είχαν γευτεί την προδοσία κάποιου φίλου και την απογοήτευση. Αυτό κρατούσε ζωνφό το ενδιαφέρον τους και εξασφάλιζε τη συμμετοχή τους στη μάθηση. Ήταν ένα θέμα που ένωνε φανερά τους μαθητές/τριες, βιώνοντας τη στιγμή της συζήτησης πως, παρ' όλες τις διαφορές που μπορεί να τους χώριζαν, ένιωθαν τα ίδια συναισθήματα πάνω στο θέμα της φιλίας, είχαν τους ίδιους φόβους και τις ίδιες ανησυχίες.

Με βάση τους παραπάνω άξονες ζητήθηκε από του μαθητές/τριες για την

επόμενη διδακτική ώρα να επιλέξουν μία από τις παρακάτω δραστηριότητες:

1. Να διατυπώσουν γραπτά τις σκέψεις-απόψεις τους και τις εμπειρίες τους με βάση τα παραπάνω ερωτήματα π.χ. τι περιμένουν από το φίλο/η τους; Πώς αισθάνθηκαν, όταν τους πρόδωσε ο φίλος/η τους κ.α.(βιωματική μάθηση)
2. Να ζωγραφίσουν σκηνές φιλίας και ν' αναζητήσουν ζωγράφους και πίνακες ζωγραφικής που αναφέρονται στο θέμα της φιλίας(διερευνητική και διαθεματική μάθηση)
3. Να γράψουν οι ίδιοι ποιήματα με θέμα τη φιλία και ν' αναζητήσουν ποιήματα και αποφθεγματικές φράσεις σχετικές με τη φιλία (βιωματική-διερευνητική μάθηση)

Στη δεύτερη διδακτική ώρα, αφού όλοι οι μαθητές/τριες ανταποκρίθηκαν στις παραπάνω δραστηριότητες επιλέγοντας ο καθένας αυτήν που του ταίριαζε (αναγνώριση της πολλαπλής νοημοσύνης), έγινε παρουσίαση των απόψεων, βιωμάτων, δημιουργημάτων, ευρημάτων. Πρώτα, παρουσίασε η ομάδα που ασχολήθηκε με τη ζωγραφική. Μερικοί μαθητές/τριες αναζήτησαν, βρήκαν και παρουσίασαν πίνακες ζωγραφικής με θέμα τη φιλία και μάλιστα διεύρυναν το θέμα με τη φιλία ανθρώπου-ζώου και τη φιλία ανάμεσα στα ζώα. Άλλοι ζωγράρισαν σκηνές μεταξύ φίλων π.χ. φίλοι που παίζουν μαζί μουσική, φίλοι που μοιράζονται πράγματα, φίλοι που παίζουν, φίλοι που ατενίζουν μαζί το μέλλον κ.α. Στη συνέχεια παρουσίασε η ομάδα που εκφράστηκε με την ποίηση. Μαθητές και μαθήτριες διάβασαν αποφθεγματικές φράσεις για τη φιλία που βρήκαν στο διαδίκτυο, ποιήματα γνωστών και άγνωστων ποιητών και ποιήματα δικά τους. Τέλος, η τρίτη ομάδα εκφράστηκε διατυπώνοντας τις σκέψεις πάνω στα ερωτήματα «τι είναι φιλία», «τι θέλω από το φίλο/η μου», «τι δεν θέλω», «ποιος είναι ο καλός φίλος». Όταν καταγράφηκαν όλες οι σκέψεις των παιδιών διαπίστωσαν όλοι πως είχαν τις ίδιες ανησυχίες και τις ίδιες επιθυμίες. Κανένας μαθητής/τρια δεν έμεινε παθητικός αλλά ο καθένας πήρε μέρος στη μαθησιακή διαδικασία με το δικό του ρυθμό και τρόπο.

Ενθουσιασμένοι οι μαθητές από το αποτέλεσμα, ύστερα από πρόταση της καθηγήτριας, αποφάσισαν να οργανώσουν όλο το υλικό εμπλουτίζοντας το και να γίνει παρουσίαση την παραμονή των Χριστουγέννων σε όλη τη σχολική κοινότητα δίνοντας του τον τίτλο «Αφιερωμένο στους φίλους».

Χωρίστηκαν σε ομάδες(ομαδοσυνεργατική) και καθόρισαν τις αρμοδιότητες και το ρόλο της κάθε ομάδας. Μία ομάδα θα ασχολούνταν με την οργάνωση του υλικού, η δεύτερη θα αναζητούσε τραγούδια στο you tube σχετικά με τη φιλία, για να ακουστούν στην εκδήλωση, άλλη ομάδα ανέλαβε την καταγραφή του υλικού σε power point. Επίσης, δύο παιδιά της Γ΄ Γυμνασίου που γράφουν στίχους εμπλούτισαν το περιεχόμενο κάνοντας διασκευή ένα τραγούδι που έγραψαν για «ένα φίλο που χάθηκε». Στην παρουσίαση θα γινόταν προσπάθεια να αξιοποιηθεί όλο σχεδόν το υλικό των παιδιών και θα είχε την παρακάτω δομή: αρχικά, θα αναφερόταν στο «τι είναι φιλία», στη συνέχεια στο ρόλο του φίλου, έπειτα στην απουσία του (η διασκευή από τις μαθήτριες της Γ΄ Γυμνασίου) και τέλος, προϋποθέσεις διατήρησης της φιλίας. Όλοι αυτοί οι θεματικοί άξονες θα διανθίζονταν από τις ζωγραφιές των παιδιών, στίχους που έγραψαν, πίνακες που ανακάλυψαν και τραγούδια που αναζήτησαν.

Οι ομάδες(υλικού, μουσικής, τεχνολογίας, διασκευής) εργάστηκαν μεθοδικά και οργανωμένα, αφού το χρονικό περιθώριο ήταν μικρό, περίπου δύο εβδομάδες. Η ομάδα υλικού, αφού συγκέντρωσε όλο το υλικό των μαθητών/τριών το ομαδοποίησε και αποφάσισε πώς θα αξιοποιηθεί το καθένα. Η ομάδα διασκευής (Γ΄ Γυμνασίου) μετέτρεψε το τραγούδι hip-hop σε μια μικρή ιστορία που διηγείται την απώλεια ενός φίλου. Οι δύο ομάδες παρέδωσαν το υλικό στην ομάδα τεχνολογίας και σε συνεργασία οι ομάδες αποφάσισαν για το φόντο της παρουσίασης και την οργάνωση των διαφανειών. Τέλος, η ομάδα μουσικής έχοντας ενημερωθεί για το παραπάνω υλικό αναζήτησε τραγούδια από το you tube, τα πρότεινε στις ομάδες και όλοι μαζί αποφάσισαν ποια ταίριαζαν σε κάθε περίπτωση. Έτσι, αρχικά επέλεξαν να ακουστεί το τραγούδι Friends της Aura Dione, το επόμενο τραγούδι που συμπλήρωνε τη διαφάνεια με το ρόλο του καλού

φίλου ήταν «Να με προσέχεις» του Ν. Πορτοκάλου, η διασκευή ολοκληρώθηκε με το τραγούδι «Πού να σε βρω» του Νέου Ήχου, οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της φιλίας με το τραγούδι «Σύννεφα του γιαλού» του Γ. Χαρούλη και η παρουσίαση θα έκλεινε με το τραγούδι «Εγώ και συ μαζί» του Αλκ. Ιωαννίδη και του Τζ. Πανούση.

Η ομαδοσυνεργατική οργάνωση βοήθησε τους μαθητές/τριες να καλλιεργηθούν πολύπλευρα. Καθώς η μαθησιακή διαδικασία συντελέστηκε σε κοινωνικό πλαίσιο, ενισχύθηκε η συνεργασία, η αλληλεπικοινωνία και η αλληλεπίδραση. Αυτό συνέβαλε με τη σειρά του στην ανάπτυξη των ικανοτήτων της γλώσσας, της σκέψης, της επικοινωνίας με στόχο την ενίσχυση της αυτοεικόνας του κάθε μαθητή/τριας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο καλλιεργείται ένας ενεργός, αυτόνομος και υπεύθυνος μαθητής/τρια που αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και μαθαίνει, αξιοποιώντας ταυτόχρονα και τα λάθη του και τις δυσκολίες, πώς να μαθαίνει, πώς να οργανώνει, πώς να συμβιώνει, πώς να ελίσσεται και να επιλύει τα ζητήματα που προκύπτουν.

Η καθηγήτρια συνέβαλε σε όλο αυτό το εγχείρημα με έναν πιο διακριτικό και ευέλικτο τρόπο. Πρώτα-πρώτα αξιοποίησε δημιουργικά την αντίστοιχη ενότητα του βιβλίου μετατρέποντας ένα θέμα του βιβλίου προορισμένο για παραγωγή λόγου σε μια πολυτροπική δημιουργία. Ενδιαφέρθηκε κυρίως για τη διαδικασία μάθησης σε αυτήν την ενότητα που προσφερόταν το θέμα(θέμα αγαπητό και ενδιαφέρον για τους νέους) και όχι μόνο για το αποτέλεσμα της μάθησης. Έδωσε την ευκαιρία με τη διαθεματική προσέγγιση να εκφραστούν όλοι οι μαθητές/τριες, άκουσε και συζήτησε τις ανησυχίες τους και τους έδωσε χρόνο (ευελιξία) να ασχοληθούν περισσότερο με το θέμα(παρουσίαση), αφού τους άρεσε τόσο πολύ. Σε όλη την προσπάθεια, την αναζήτηση και την οργάνωση διαμεσολάβησε με διακριτικό τρόπο και μάθαινε μαζί τους καινούριες γνώσεις π.χ. τραγούδια. Τέλος, όλη αυτή η διαδικασία αποτέλεσε ένα κίνητρο για εκπαιδευτικό ν' αναστοχαστεί πάνω στο θέμα της μάθησης, της σύνδεσης της γνώσης με τα βιώματα και την κοινωνική ζωή των μαθητών και της

ενεργοποίησης του ενδιαφέροντος των μαθητών.

Η ημέρα της παρουσίασης αποτέλεσε μια άλλη μοναδική εμπειρία αυτοπαρουσίασης και υποστήριξης της εργασίας σε ευρύ κοινό (όλο το σχολείο). Αποφάσισαν η κάθε ομάδα να εκπροσωπηθεί από 2 άτομα, συνολικά 8 άτομα που θα αναλάμβαναν την παρουσίαση. Η νέα ομάδα που προέκυψε συζήτησε και οργάνωσε τον τρόπο της παρουσίασης (ποιος θα αναλάμβανε το τεχνικό μέρος, ποιος θα ξεκινούσε την παρουσίαση των διαφανειών, ποιος θα συνέχιζε, ποιος θα έκλεινε την παρουσίαση). Παρά το άγχος, την αγωνία και το φόβο που δημιουργούσε το άγνωστο αυτό εγχείρημα(οργάνωση παρουσίασης, έκθεση σε κοινό) οι μαθητές/τριες, αφού διαχειρίστηκαν τις εντάσεις που προέκυψαν, κατάφεραν να διευθετήσουν όσα θέματα αφορούσαν την παρουσίαση.

Η παρουσίαση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πολύ επιτυχημένη. Οι μαθητές/τριες κατάφεραν να επιδείξουν στην παρουσίαση το μέγεθος του ενδιαφέροντος που είχαν για το θέμα, το μέγεθος της οργάνωσης και της συνεργασίας τους, το μέγεθος της συνολικής συμμετοχής των μαθητών. Το γεγονός ότι όλη η παρουσίαση αντικατόπτριζε τις ιδέες, τις ανησυχίες, τις επιθυμίες, τις επιλογές των μαθητών είχε ανταπόκριση στους υπόλοιπους μαθητές/τριες του σχολείου. Με μεγάλο ενδιαφέρον παρακολούθησαν, χωρίς τις συνηθισμένη αδιαφορία, ανία και απάθεια(δεν έγινε καμία παρατήρηση για ησυχία), επικροτούσαν με χειροκροτήματα τις δημιουργίες των συμμαθητών/τριών τους και σιγοτραγουδούσαν τις μουσικές επιλογές τους. Διάχυτο ήταν το ενδιαφέρον για το θέμα σ' αυτούς που παρακολουθούσαν την εκδήλωση και φανερή η ικανοποίηση των μαθητών/τριών που την οργάνωσαν, για να επιδείξουν τη δουλειά τους και να κοινωνήσουν με τους συμμαθητές σ' ένα θέμα που είναι υψίστης σημασίας για την ηλικία τους.

4 – Περιγράψτε τρόπους δυνατής διεύρυνσης της εφαρμογής και σε άλλους τομείς/αντικείμενα της σχολικής μονάδας (1 έως 2 σελίδες).

Το θέμα της «φιλίας» έχει τη δυναμική να διευρυνθεί και σε άλλους τομείς/αντικείμενα της σχολικής μονάδας. Μπορεί να συνδεθεί με το μάθημα των Αρχαίων και Νέων Ελληνικών αναζητώντας κείμενα που αναφέρονται στη φιλία π.χ. Ενότητα 13 «Δάμων και Φιντίας» σελ.98, Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου, παραδείγματα φιλίας από την αρχαιότητα π.χ. Πάτροκλος-Αχιλλέας(Ιλιάδα), Δάμων-Φιντίας, Ορέστης-Πυλάδης, Επαμεινώνδας- Πελοπίδας. Επίσης, μπορεί να συνδεθεί με την ενότητα «φιλικόι δεσμοί» και «οι φίλοι μας τα ζώα» των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α' και Β' Γυμνασίου. Στα πλαίσια του ίδιου μαθήματος θα μπορούσε να δρομολογηθεί αναζήτηση λογοτεχνικών βιβλίων για τη φιλία, σύνταξη ενός καταλόγου με αυτά και κάθε μαθητής ή ομάδες μαθητών ν' αναλάβουν την ανάγνωση και παρουσίαση ενός που θα επιλέξει.

Πέρα από τα φιλολογικά μαθήματα εύκολα το θέμα αυτό θα μπορούσε να συνδεθεί και με άλλα μαθήματα. Στη Μουσική, εκτός από την αναζήτηση τραγουδιών, θα μπορούσαν οι στίχοι που έγραψαν οι μαθητές/τριες να μελοποιηθούν με τη βοήθεια του/της υπεύθυνου του αντίστοιχου μαθήματος. Στα Καλλιτεχνικά να οργανωθεί ένα διαγωνισμός και μία έκθεση εικαστικής έκφρασης με θέμα τη «φιλία». Στις Ξένες Γλώσσες ν' αναζητηθούν ξένες ταινίες αφιερωμένες στο παραπάνω θέμα και να διοργανωθεί μια κινηματογραφική ημέρα. Στη Γυμναστική θα μπορούσε να σχεδιαστεί ένα πρότζεκτ χορευτικό αντίστοιχου του εκπαιδευτικού προγράμματος «Dancing to connect» της ομάδας σύγχρονου χορού Battery Dance Company που θα στοχεύει ν' αναδείξει κινητικά τις ανησυχίες και τις επιθυμίες των εφήβων. Τέλος, και τα θετικά μαθήματα προσφέρονται για άλλου είδους διεύρυνση του θέματος της φιλίας. Έτσι, στα Μαθηματικά μπορούν να διερευνήσουν το θέμα των «φιλικών αριθμών» που οφείλονται στους Πυθαγόρειους, στη Χημεία το ρόλο της Ανόργανης Χημείας στην αποκατάσταση φιλικού προς τον άνθρωπο περιβάλλοντος, στη Βιολογία το θέμα της συμβίωσης-αμοιβαιότητας των όντων, του τροπισμού κ.α.

5 – Γράψτε τις προϋποθέσεις που θεωρούνται απαραίτητες για την καλύτερη ανάπτυξης της στο σχολείο (1 έως 2 σελίδες).

Για να επιτευχθεί η καλύτερη ανάπτυξη τόσο της συγκεκριμένης όσο και παρόμοιων καινοτόμων δράσεων στο σύγχρονο σχολείο είναι απαραίτητο να συνυπάρχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών να είναι ανοικτό και ευέλικτο. Ο βασικός στόχος θα είναι η μαθησιακή διαδικασία που θα προσεγγίζεται πολυεπίπεδα και θα στοχεύει στον κριτικό γραμματισμό. Το κυνήγι της ύλης και του χρόνου αποτελούν τροχοπέδη, που οδηγούν το δάσκαλο τις περισσότερες φορές στην «ευκολία» και την ασφάλεια της παραδοσιακής διδασκαλίας.
- Ο Εκπαιδευτικός καλείται να συνειδητοποιήσει την αλλαγή του ρόλου του. Η πληροφορία, η γνώση είναι πλέον διάχυτη παντού και κάθε στιγμή, επομένως, ο εκπαιδευτικός δεν αποτελεί το μοναδικό και βασικό φορέα της, όπως παλιά. Επιπλέον, έρχεται αντιμέτωπος με προκλήσεις που δυσκολεύεται να διαχειριστεί π.χ. πολυπολιτισμικές τάξεις, χρήση των ΤΠΕ κ.α. Ο νέος ρόλος που αναλαμβάνει είναι του διευκολυντή, διαμεσολαβητή και καθοδηγητή της γνώσης. Καλείται να σχεδιάζει, έχοντας στο νου του ένα συγκεκριμένο γνωστικό στόχο, μια διαθεματική δραστηριότητα, για να δίνει την ευκαιρία σε όλους τους μαθητές/τριες να συμμετάσχουν, και να βασίζεται σε αυθεντικά περιβάλλοντα και γύρω από αυτά να οργανώνει το μάθημα. Στόχος να οδηγήσει σταδιακά τους εφήβους στο πώς μαθαίνουν, στο πώς αξιολογούν και πώς αξιοποιούν την πληροφορία και τη γνώση, δηλαδή στην αυτονομία. Αυτός ο εκπαιδευτικός είναι ένας στοχαζόμενος εκπαιδευτικός που συνεχώς προβληματίζεται για την επιστημονική του κατάρτιση, τη διδακτική του επάρκεια και την παιδαγωγική του πρακτική.
- Τόσο οι σχέσεις των συναδέλφων μεταξύ τους όσο και οι σχέσεις εκπαιδευτικών-μαθητών/τριών επηρεάζουν την υλοποίηση της

καινοτόμου δράσης. Μόνο μέσα σ' ένα πνεύμα συνεργασίας, αλληλοκατανόησης, αλληλοβοήθειας, ανταλλαγής και σεβασμού απόψεων-ιδεών μπορεί να διευρυνθεί η παραπάνω δράση.

- Ο Διευθυντής συμβάλλει με τη σειρά του στην καλύτερη ανάπτυξη μια καινοτόμου δράσης, όταν δίνει περιθώρια στους εκπαιδευτικούς να παίρνουν αποφάσεις, επικοινωνεί μαζί τους ανταλλάσσοντας ιδέες για την εξέλιξη της δράσης, τους στηρίζει σε περίπτωση δυσκολιών, τους ενθαρρύνει δίνοντας λύσεις.
- Τέλος, για την καλύτερη εφαρμογή ενός καινοτόμου προγράμματος το σχολείο καλείται ν' αλλάξει προσανατολισμό. Να εγκαταλείψει την εσωστρέφεια που το χαρακτήριζε και να στρέψει τη μάθηση προς τις νέες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές αλλαγές που συντελούνται. Να βοηθήσει τους μαθητές/τριες ν' αναγνωρίζουν τις αλλαγές, να τις κατανοούν, να τις κρίνουν και να τις διαχειρίζονται. Ένα τέτοιο σχολείο είναι ανοικτό στη κοινωνία και στη συνεργασία.

6 – Γράψτε γενικότερα συμπεράσματα που εξήχθησαν (1 έως 3 σελίδες).

Η καινοτόμος δράση που υλοποιήθηκε διαμόρφωσε ένα νέο πλαίσιο και μια νέα προσέγγιση της μάθησης και του σχολείου για την εκπαιδευτικό, τους μαθητές/τριες που τη βίωσαν, τους άλλους εκπαιδευτικούς και μαθητές του σχολείου που την είδαν.

- Η εκπαιδευτικός που υλοποίησε τη δράση επαναπροσδιόρισε τη μαθησιακή διαδικασία και πρακτική. Οι νέοι μαθησιακοί δρόμοι της έδωσαν την ευκαιρία να στοχαστεί πάνω στη διδασκαλία, να κατανοήσει τις μαθησιακές ιδιαιτερότητες των μαθητών και να προχωρήσει σε αλλαγές στη διδασκαλία. Αυτό αποτελεί μια απόδειξη πως η επαγγελματική εξέλιξη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την εμπειρία της αίθουσας. Επίσης, ο διαμεσολαβητικός ρόλος και η εμπιστοσύνη προς τους μαθητές βελτίωσε τη σχέση εκπαιδευτικού-μαθητών/τριών
- Οι μαθητές/τριες που βίωσαν αυτήν τη μαθησιακή εμπειρία αντιλήφθηκαν πως η μάθηση είναι προσωπική υπόθεση. Ανέλαβαν το ρόλο του δημιουργού της γνώσης του ερευνώντας, αξιολογώντας τις πληροφορίες, οργανώνοντας τις, οικοδομώντας και διαμορφώνοντας την προσωπική τους γνώση και άποψη. Δηλαδή ανέλαβαν έναν ενεργητικό ρόλο. Επίσης, αντιλήφθηκαν πως η γνώση είναι μια ευχάριστη και δημιουργική ταυτόχρονα διαδικασία. Τέλος, οι διαπροσωπικές σχέσεις βελτιώθηκαν, καθώς αντιλήφθηκαν πως και οι συμμαθητές/τριες τους έχουν τις ίδιες ανησυχίες και επιθυμίες.
- Οι υπόλοιποι, εκπαιδευτικοί και μαθητές/τριες, που παρακολούθησαν το αποτέλεσμα, δηλαδή την παρουσίαση, όλης αυτής της καινοτόμου δράσης ενθουσιάστηκαν από το αποτέλεσμα. Είδαν μαθητες/τριες χαρούμενους και ικανοποιημένους να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα ενός μαθήματος ζωντανού, διαδραστικού, δημιουργικού που οργανώθηκε σχεδόν αποκλειστικά από τους μαθητές. Είδαν πώς η παθητική μάθηση μπορεί να μετατραπεί σε ενεργητική. Είδαν ότι οι μαθητές/τριες μπορούν να προβάλλουν «τη δική τους φωνή» ακόμα και μέσα από τα μαθήματα. Είδαν πως το σχολείο και το μάθημα

ενώνει τους μαθητές και καλλιεργεί το σεβασμό προς τη διαφορετικότητα.

7. Τεκμηριώστε σε ό,τι αφορά:

7.1 - τον καινοτόμο χαρακτήρα του υποβαλλόμενου έργου σε σχέση με την:

- ✓ παραγωγή μιας νέας προσέγγισης στην εκπαιδευτική διαδικασία που στηρίζεται σε θεωρητική τεκμηρίωση
- ✓ εισαγωγή για πρώτη φορά στο σχολείο μιας καθιερωμένης πρακτικής ή παιδαγωγικής προσέγγισης
- ✓ αναμόρφωση/ανασχεδιασμό μιας καθιερωμένης διδακτικής προσέγγισης

7.2 –τη συμβολή του έργου στη βελτίωση της διδακτικής πράξης όπως:

- ✓ επιτυχή αποτελέσματα μάθησης,
- ✓ προώθηση της συμμετοχής των εκπαιδευόμενων,
- ✓ εκπόνηση εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένου στις τοπικές συνθήκες και στις ανάγκες των μαθητών.

7.3 – την παιδαγωγική αξία του έργου όπως:

- ✓ συμβολή στην προσωπική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη των μαθητών, καθώς και στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης,
- ✓ κίνητρα για την επίτευξη υψηλότερων προσδοκιών,
- ✓ επικέντρωση στις ανάγκες των μαθητών,
- ✓ καλύτερη κατανόηση/εμβάθυνση στο γνωστικό αντικείμενο/περιοχή,
- ✓ διευκόλυνση στη διαδικασία «μαθαίνω πώς να μαθαίνω».

7.4 – τη συμβολή στη λειτουργία της σχολικής τάξης/μονάδας όπως:

- ✓ ευκολία εφαρμογής στο σχολείο,
- ✓ διαμόρφωση θετικού κλίματος στις σχέσεις της σχολικής κοινότητας και στις σχέσεις με τους γονείς,
- ✓ ανάπτυξη μιας σχολικής κουλτούρας υποδοχής διαφορετικών μαθητών στις τάξεις και ανταπόκριση στις διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- ✓ συνεργασία των εκπαιδευτικών της Σχολικής Μονάδας.

(1 έως 4 σελίδες)

Το υποβαλλόμενο έργο αποτελεί μια νέα προσέγγιση στην εκπαιδευτική διαδικασία. Βασικός στόχος ήταν να δοθεί έμφαση στην εκπαιδευτική διαδικασία και λιγότερο στο ορισμένο και προκαθορισμένο από την εκπαιδευτικό αποτέλεσμα της μάθησης. Έτσι, προτεραιότητα δεν αποτέλεσε η

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

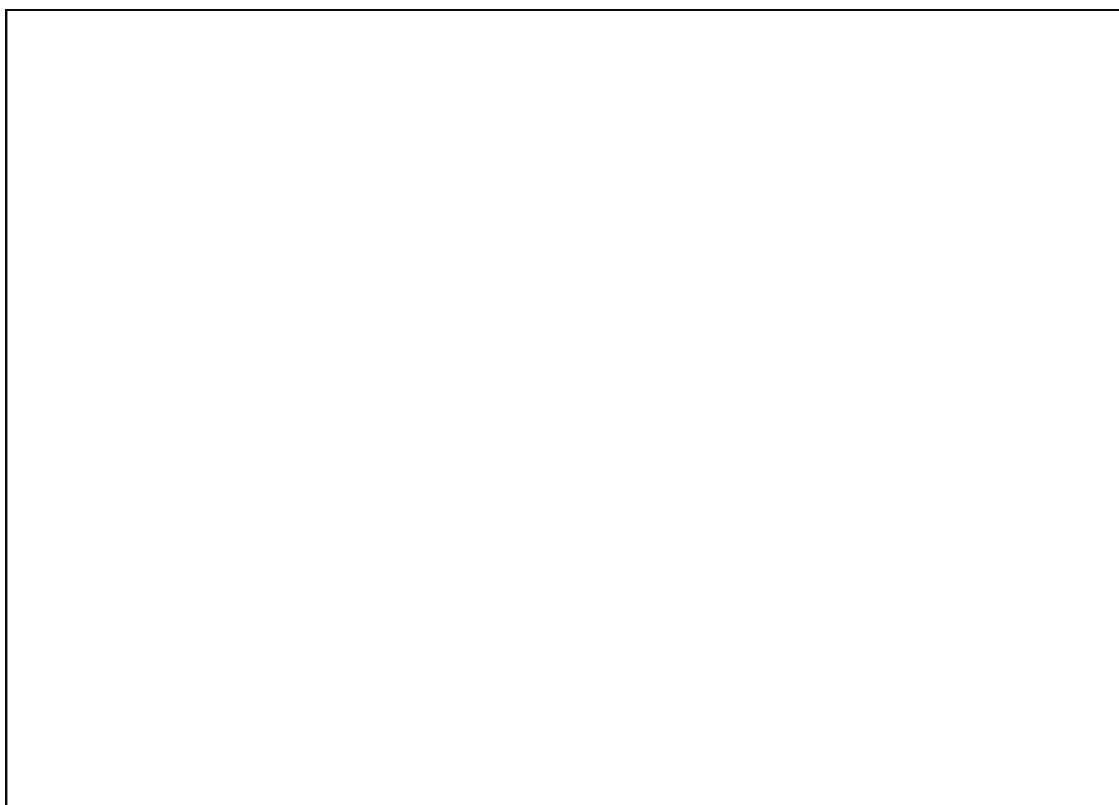

συγκεκριμένη γνώση αλλά η κατάκτηση των στρατηγικών οικοδόμησης της γνώσης που μας κατηύθυνε από αυστηρά προκαθορισμένους στόχους σ' ένα ευέλικτο διδακτικό πλαίσιο. Αυτό οδήγησε σε μια τροποποίηση του Αναλυτικού Προγράμματος και στη διαμόρφωση μιας νέας νοοτροπίας στη διαδικασία μάθησης. Έτσι, η μάθηση έγινε μια ενεργός διαδικασία, ολιστική και αυθεντική (Piaget), ανακαλυπτική (Bruner), διαδικασία κοινωνικής αλληλεπίδρασης, συνεργασίας και ο μαθητής/τρια μετασχηματίστηκε σε ενεργό υποκείμενο (Vygotsky). Αποτέλεσμα όλης αυτής της διαδικασίας ήταν η μάθηση να γίνει αντικείμενο ενδιαφέροντος και πρωταρχικός στόχος για κάθε μαθητή/τρια, αφού τους δόθηκε η δυνατότητα να εκφραστούν με πολλούς τρόπους, γεγονός που εξασφάλισε και τη συμμετοχή όλων. Το εκπαιδευτικό υλικό που προέκυψε από την προσπάθεια των μαθητών/τριών ήταν προσαρμοσμένο στις επιθυμίες, τους προβληματισμούς τους, τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντα τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος «η παιδεία έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική αγωγή των Ελλήνων.... και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες». Αυτό τον γενικότερο παιδαγωγικό στόχο προσπάθησε να προσεγγίσει η καινοτόμος δράση που υλοποιήθηκε. Συγκεκριμένα:

- την πνευματική ανάπτυξη των μαθητών (πληροφορίες με πολλαπλό τρόπο, επανατροφοδότηση, ενεργητική, διερευνητική, ανακαλυπτική μάθηση, πληροφορίες μέσα από διάφορες πηγές, προαγωγή δημιουργικότητας)
- την ηθική τους συγκρότηση (εξατομίκευση μάθησης, αυτενέργεια, αυτοπεποίθηση, δημιουργικότητα, ανεκτικότητα-σεβασμός του άλλου-διαφορετικού)
- την κοινωνική τους ένταξη (συνεργατική μάθηση, αλληλεπίδραση, επέκταση-σύνδεση-συνεργασία μαθητών μιας τάξης με άλλες)
- την πολιτικοποίησή τους(άμεση-πλουραλιστική πληροφόρηση, ενεργητικός ρόλος μαθητή-πολίτη, δυνατότητα προσωπικής παρέμβασης και διαμόρφωσης άποψης)

Η δράση εφαρμόστηκε, ίσως λόγω του θέματος, χωρίς δυσκολίες και αντιπαλότητες. Δεν παρουσιάστηκαν αντιπαραθέσεις στις απόψεις των μαθητών/τριών, αντίθετα η άποψη του ενός μαθητή ενίσχυε την άποψη του άλλου. Οι «διαφορετικοί» μαθητές/τριες (αλλοδαποί, μαθητές/τριες χαμηλών επιδόσεων) δεν αντιμετώπισαν δυσκολίες, αντίθετα αισθάνθηκαν ισότιμα και η άποψη τους ήταν σεβαστή, αφού είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν τον τρόπο που θα εκφραστούν καλύτερα. Ήταν μια δράση που ο καθένας προσπάθησε να προσφέρει ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ανάγκες του, ότι καλύτερο διέθετε και να συμβάλει στην επίτευξη ενός κοινού στόχου, συμπληρώνοντας και ενισχύοντας ο ένας τον άλλον.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

8 – Γράψτε βασικές βιβλιογραφικές αναφορές (μέχρι 1 σελίδα).

Καλαϊτζοπούλου Μ.(2001).Ο Εκπαιδευτικός ως Στοχαζόμενος Επαγγελματίας. Αθήνα: Τυπωθήτω-Δάρδανος.

Καμαρινού Δ., (2000). *Βιωματική μάθηση στο σχολείο. Γ' Έκδοση. Ξυλόκαστρο*

Κεσίδου, Αναστασία(2008): «Διδακτικές προσεγγίσεις & εκπαιδευτικό υλικό», *Διδασκαλία και πολυπολιτισμικό σχολείο: Διδακτικές προσεγγίσεις & Εκπαιδευτικό Υλικό, Πρακτικά Ημερίδας*

Altrichter, H.& Posch, P. & Somekh, B. (2001). *Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους. Μια εισαγωγή στις μεθόδους της έρευνας δράσης*, μετ. Μαρία Δεληγιάννη, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Carr, W. & Kemmis, S., (2002). *Για μια Κριτική Εκπαιδευτική Θεωρία. Εκπαίδευση, Γνώση και Έρευνα Δράσης*, μετάφραση: Αλεξάνδρα Λαμπράκη-Παγανού, Ευανθία Μηλίγκου, Κώτια Ροδιάδου-Αλμπάνη, Αθήνα: Κώδικας.

Day, C. (2003). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Οι προκλήσεις της διαβίου μάθησης*. Αθήνα: Τυπωθήτω

Hargreaves A. & Fullan M.(1995). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών*. Αθήνα:Πατάκης

Knud Illeris (επιμέλεια) (2009). *Σύγχρονες θεωρίες μάθησης*, **Μετάφραση: Γιώργος Κουλαουζίδης**, επιστημονική επιμέλεια: Αλέξης Κόκκος. Αθήνα: Μεταίχμιο

Διαδικτυακές πηγές

Νέζη Μ., Σεφερλή Ν. & Τσενόγλου Ελ.. *Η αξιοποίηση του Διαδικτύου(Web2.0) σε άτυπες μορφές γραμματισμού*. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <http://goo.gl/eHSN7>

Παπασταματίου Ν.(2010),*Σύγχρονες προσεγγίσεις διδακτικής*. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <http://www.slideshare.net/npapastam/ss-3098041>

Η φίλια στη Βιολογία. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα

<http://7gymzograp.att.sch.gr/activities/2006-07/ergasia/055.pdf>

Οι Μαγικοί αριθμοί των Πυθαγόρειων. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα

<http://users.sch.gr/lkarak/pithagorioi.htm>